

Miljø- og Fødevareministeriet
Departementet

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg

Den 8. marts 2018
Sagsnummer: 2018-320

./.

Vedlagt fremsendes til udvalgets orientering samlenotat om Rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 19. marts 2018 – landbrugsdelen.

Med venlig hilsen

Jesper Wulff Pedersen

EU og Internationalt
Den 7. marts 2018
MFVM 461

SAMLENOTAT

Rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 19. marts 2018 - landbrugsdelen

4. Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet, Rådet, Den Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Fremtiden for fødevarer og landbrug
– *Vedtagelse af rådskonklusioner*
KOM(2017) 713

side 2

5. Forslag til rådskonklusioner om EU og medlemsstaternes deltagelse i det 13. møde i FN's skovforum (UNFF13) i New York den 7.-11. maj 2018.
– *Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 19. marts 2018, men forventes sat på dagsordenen for et snarligt rådsmøde med henblik på vedtagelse*
KOM-dokumentet foreligger ikke

side 10

NOTAT OM RÅDSMØDE (LANDBRUG OG FISKERI)

Den 19. marts 2018 - landbrugsdelen

4. Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Fremtiden for fødevarer og landbrug KOM(2017) 713

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 1. februar 2018. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har den 29. november 2017 præsenteret en meddelelse, der i overordnede vendinger beskriver den fælles landbrugspolitik efter 2020. Meddelelsen fokuserer blandt andet på forenkling og en fortsat udvikling, hvor den fremtidige landbrugspolitik bidrager med EU-merværdi ved at levere på indsatser inden for miljø, klima, biodiversitet, udvikling af landdistrikter og fødevareresektoren samt et velfungerende indre marked. Meddelelsen lægger vægt på resultater frem for detaljerede fælles regler, og medlemsstaterne skal således i strategiske planer for landbrugspolitikken beskrive deres indsatser i søjle I og II for at bidrage til de forskellige EU-mål. Meddelelsen forventes på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 19. marts 2018 med henblik på vedtagelse af rådskonklusioner.

Baggrund

Kommissionen har 29. november 2017 fremlagt en meddelelse om fremtiden for fødevarer og landbrug. Egentlige forslag til en fælles landbrugspolitik efter 2020 ventes fremlagt i 2018. Det ventes, at de konkrete forslag om den fælles landbrugspolitik vil blive fremlagt efter Kommissionens forslag til EU's flerårige finansielle ramme for perioden efter 2020. Meddelelsen er modtaget fra rådssekretariatet i en dansk sprogudgave den 30. november 2017.

Meddelelsen forventes på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 19. marts 2018 med henblik på vedtagelse af rådskonklusioner.

Formål og indhold

Kommissionens meddelelse om fremtiden for fødevarer og landbrug præsenterer de overordnede temaer, som det vil være relevant at adressere i forbindelse med udviklingen af den fælles landbrugspolitik efter 2020.

Overordnet fokuserer meddelelsen på landbrugets betydning i forhold til eksempelvis arealanvendelse, vækst og beskæftigelse samt synergier til Paris-aftalen for klima, FN's bæredygtighedsmål, den cirkulære økonomi og bioøkonomien. Følgende temaer bliver behandlet i meddelelsen:

Forenkling og en ny model

Et centralt fokusområde i Kommissionens meddelelse er forenkling af den fælles landbrugspolitik - herunder øget fokus på effekter frem for detaljerede regler. Kommissionen pointerer behovet for at fokusere på EU-mål og samtidig i henhold til subsidiaritetsprincippet give medlemsstaterne en bedre mulighed for at adressere deres særlige udfordringer gennem tilpassede indsatser. Dette skal ses i forhold til den nuværende fælles landbrugspolitik, som i vidt omfang er bygget op omkring detaljerede krav og regeloverholdelse trods den

store variation på tværs af EU. Kommissionen vil på den baggrund beskrive en ny model for landbrugspolitikken: På EU-niveau fastsættes mål og målsætninger, samt brede rammer for indsatser, mens medlemsstaterne skal udarbejde en strategisk plan for deres bidrag via søjle I og II til at opfylde disse EU-mål. De strategiske planer lægges således op til, at medlemsstaterne i højere grad skal have indflydelse på udformningen af de indsatser, der skal bidrage til opfyldelsen af fælles EU-mål. De strategiske planer skal godkendes af Kommissionen.

Kommissionen ønsker desuden at anvende de strategiske planer til at sikre mere resultatorientering af landbrugspolitikken. Kommissionen har i forskellige sammenhænge nævnt, at der fremadrettet skal fokuseres mere på evaluering af målopfyldelse ("performance"). Der er endvidere fokus på at reducere den EU-afledte administrative byrde samt udnytte potentialet i præcisionslandbrug og eksempelvis gennem ny teknologi i kontrollen af den fælles landbrugspolitik.

Forskning, rådgivning, udvikling og innovation

Meddelelsen peger på, at forskning og udvikling er centralt for landbrugssektorens udvikling, og at den fælles landbrugspolitik skal blive bedre til at øge synergien med forskning og udvikling til fremme af innovation. Hertil kommer, at meddelelsen fokuserer på behovet for udbredelsen af ny teknologi især til små- og mellemstore bedrifter. Kommissionen vil i den forbindelse opfordre til at styrke rådgivningstjenester som et element i de omtalte strategiske planer for herved at øge den europæiske merværdi ved hurtig udbredelse af ny viden.

Direkte støtte

Kommissionens meddelelse beskriver indkomstniveauet i landbruget sammenlignet med andre sektorer og betydningen af fortsat direkte støtte under den fælles landbrugspolitik. Samtidig pointerer meddelelsen forskellen i fordelingen af den direkte støtte mellem bedrifter, idet denne støtteform er arealrelateret, hvor 80 % af støtten er fordelt på 20 % af ansøgerne. Kommissionen anfører samtidig, at den største del af den direkte støtte tilgår mellemstore familieejede bedrifter mellem 5-250 ha. I meddelelsen foreslås, at der ses nærmere på fire forskellige muligheder, for at sikre en mere rimelig og målrettet støtte til landbrugernes indtægter: Obligatorisk loft over støtten for den enkelte bedrift (kendt som "capping"), degressiv støtte i forhold til størrelsen af bedrifter, øget fokus på omfordelingsbetaling for eksempel målrettet små og mellemstore bedrifter samt fokus på landmænd, der aktivt driver landbrug som levebrød. Meddelelsen omtaler endvidere betydningen af fælles rammer for direkte støtte og et velfungerende indre marked. Kommissionen anfører ydermere, at der fortsat er behov for at reducere forskelle i støtteniveau mellem EU's medlemsstater.

Investeringer

Kommissionens meddelelse beskriver vigtigheden af, at der foretages investeringer i modernisering af landbruget. Det drejer sig om investeringer i ny teknologi som for eksempel præcisionslandbrug og i udvikling af nye indtjeningskilder for landdistrikterne eksempelvis i form af cirkulær økonomi og bioøkonomi.

Risikohåndtering

Kommissionen sætter fokus på behovet for en robust landbrugssektor i lyset af de udfordringer som følger af prisudsving, klimaforandringer og ekstremt vejr samt risikoen for sygdomsudbrud. I den forbindelse gør Kommissionen opmærksom på de eksisterende redskaber som for eksempel intervention, direkte støtte, krisestøtte og indkomststabiliseringstiltag i landdistriktspolitikken, ligesom Kommissionen lægger op til at se nærmere på, hvordan disse kan udnyttes bedre herunder også i sammenhæng med private initiativer. Endelig foreslår Kommissionen at etablere et permanent forum for risikohåndtering for at udveksle viden og erfaring mellem relevante aktører på området.

Miljøhensyn og klimaindsats

Meddelelsen understreger behovet for højere ambitioner for ressourceudnyttelse samt miljø- og klimahensyn. Kommissionen præsenterer et ønske om en mere målrettet, ambitiøs og fleksibel tilgang til erstatning for de nuværende grønne elementer. Kommissionen nævner hertil muligheden for, at medlemsstaterne kan anvende en kombination af obligatoriske og frivillige tiltag for at opnå de miljø-, biodiversitets- og klimamål

samt andre offentlige goder, som indgår i den enkelte medlemsstats strategiske plan, ligesom der er et øget fokus på effekterne af de grønne elementer i den nye model.

Incitamentet til at anvende præcisionslandsbrug samt krav om udarbejdelsen af gødningshåndteringsplaner bliver nævnt som mulige obligatoriske elementer i de strategiske planer. Derudover nævner Kommissionen, at den direkte støtte skal ydes på betingelse af, at landmanden foretager visse miljø- og klimatiltag, som skal defineres nærmere af de enkelte medlemsstater. Herudover skal der være mulighed for at gennemføre mere ambitiøse frivillige tiltag.

Øvrige emner

Kommissionens meddelelse fokuserer på de muligheder, som den fælles landbrugspolitik har for at fremme arbejdspladser og vækst i landdistrikterne. Herunder ikke mindst potentialet af nye værdikæder inden for såvel bioøkonomi som cirkulær økonomi - for eksempel baseret på biprodukter fra land- og skovbrug. Endvidere beskriver meddelelsen betydningen af at kunne tiltrække yngre landmænd og vigtigheden af at tilgodese forbrugerhensyn, ligesom meddelelsen beskriver betydningen af den markedsorientering, som landbrugssektoren har gennemgået og betydningen heraf for EU set i forhold til den internationale handel.

På rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 19. marts 2018 planlægger formandskabet at vedtage rådskonklusioner. Punkterne herunder ventes at indgå i rådskonklusionerne:

- Det ventes, at målene for den fælles landbrugspolitik efter 2020 vil blive skitseret med fokus på, at traktatens målsætninger fortsat er relevante, men at nye mål som miljø og klima (for eksempel COP21-aftalen og FN's bæredygtighedsmål) også er relevante.
- Konklusionerne ventes at understrege, at den nye model for landbrugspolitikken skal baseres på subsidiaritet og strategiske planer for hver medlemsstat, men samtidig skal der sikres en fælles ramme og en "level playing field".
- I forhold til direkte støtte er det muligt, at konklusionerne vil tage Kommissionens overvejelser om målretning til små og mellemstore bedrifter og en fair fordeling til efterretning.
- Konklusionerne ventes desuden at invitere Kommissionen til at foreslå nye frivillige risikostyringsinstrumenter, ligesom der lægges op til en gentænkning af krisereserven.
- I forhold til miljø mv. ventes støtte til Kommissionens intention om et højere ambitionsniveau og en ny grøn arkitektur med en strømlining af de nuværende krav, især i forhold til grønning.
- Konklusionerne ventes at understrege vigtigheden af udviklingen af landdistrikterne, herunder støtte til generationsskifte. Derudover understreges det, at kommende planer skal være mere simple end landdistriktprogrammerne.
- Endelig er det muligt, at konklusionerne vil opfordre til et tilstrækkeligt landbrugsbudget til at levere på politikens målsætninger, men det vil formentlig blive understreget, at dette ikke foregriber forhandlingerne om EU's flerårige budget.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig. Dog ventes Europa-Parlamentet inden Kommissionens konkrete forslag at vedtage en resolution på eget initiativ. Denne ventes at indeholde synspunkter om, hvordan forholdet mellem EU, medlemsstater, regioner og landbrugerne skal være i den nye landbrugspolitik efter 2020. Resolutionen ventes at pege på, at landbrugspolitikken skal danne rammerne for en smart og effektiv landbrugssektor. Det ventes, at der vil være et fokus på, at landbrugerne skal kunne opnå en stærk position i det globale fødevarer-system. Det ventes endvidere, at der vil være et fokus på, at der skabes en gennemsigtig beslutningsproces for forslaget til den nye landbrugspolitik.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet, idet der ikke foreligger et konkret forslag fra Kommissionen.

Konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige, administrative, statsfinansielle eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. Idet meddelelsen formentlig i nogen grad vil danne grundlag for Kommissionens konkrete forslag til landbrugspolitikken efter 2020, kan meddelelsen få afledte statsfinansielle og erhvervsøkonomiske konsekvenser. I lyset af den overordnede karakter af Kommissionens meddelelse, er det imidlertid vanskeligt at kvantificere disse konsekvenser.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i § 2-udvalget (landbrug), hvor der er indkommet følgende bemærkninger:

Landbrug & Fødevarer henviser til tidligere høringsvar. I forhold til formandskabets udkast til rådskonklusioner gentager Landbrug & Fødevarer, at man er imod yderligere skærpelse af de eksisterende støttelofter. Landbrugsstøtten gives som betaling for de høje europæiske standarder indenfor miljø, dyrevelfærd, fødevareresikkerhed m.v. Disse standarder skal overholdes for hele landbrugsproduktionen uanset størrelse. Det er vigtigt, at der arbejdes for et fortsat stort landbrugsbudget, så der sikres økonomisk stabilitet og konkurrenceevne i landbrugserhvervet samtidig med, at det er muligt at honorere de offentlige goder som erhvervet leverer til samfundet.

Der er fortsat en række uafklarede elementer i den såkaldte "delivery model" foreslået af Kommissionen. Landbrug & Fødevarer har tidligere påpeget, at man er positiv over for tankegangen om at gøre den grønne del af støtten i søjle I frivillig, da det vil være med til at sikre, at støtten forbliver attraktiv at søge og ikke blot bliver omkostningsdækkende. Det er derfor ifølge Landbrug & Fødevarer vigtigt, at denne del af støtten også fremadrettet vil være en del af søjle I. Til sidst skal det bemærkes, at der i de forventede rådskonklusionerne ikke umiddelbart er et markant fokus på forenkling. Landbrug & Fødevarer mener, at det er helt centralt, at landbrugspolitikken bliver væsentligt forenklet. I den forbindelse skal der også kigges på det potentiale, der er for at udnytte digitaliseringen til at skabe smart regulering og reducere fokus på bagatelsager og detaljeregulering, at belønne præcisionslandbrug og at lette kontrolbyrden, samtidig med at landmandens retssikkerhed er i højsædet.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at høringssvaret er baseret på det forventede indhold af meddelelsen. Helt generelt forventes det ifølge Landbrug & Fødevarer, at der i meddelelsen vil være fokus på, at landbrugspolitikken skal levere konkrete resultater, og at udformningen af reglerne i højere grad end tidligere skal overlades til medlemsstaterne. Derudover skal alle medlemsstater udarbejde en strategisk plan for både søjle I og søjle II. Overgang til programmering af både søjle I og søjle II og større beslutningskraft til den enkelte medlemsstat er en fordel, hvis det giver mulighed for, at tiltagene på den enkelte bedrift bliver mere meningsfulde, end de er i dag. Det giver dog en risiko for meget forskellige ambitionsniveauer i medlemsstaterne. Det er derfor ifølge Landbrug & Fødevarer væsentligt, at der sikres et ensartet ambitionsniveau på tværs af lande.

Landbrug & Fødevarer finder, at i forhold til ambitionen om at knytte udbetalingen af direkte betalinger direkte til leveringen af konkrete resultater, så er det helt afgørende, at landmanden også har den fulde indflydelse på, hvorvidt man når resultatet eller ej. Det vil ikke være acceptabelt, hvis betalingen til landmanden populært sagt afhænger af vejr og vind – eller andre forhold, som landmanden ikke har indflydelse på.

Som Landbrug & Fødevarer har forstået det, vil den nuværende grundbetaling i søjle I blive erstattet af en indkomststøtte, som betinges af overholdelse af en række obligatoriske miljø- og klimatiltag, der udformes i de enkelte medlemsstater på baggrund af nogle fælles EU-retningslinjer. Dertil bliver det som en frivillig ordning muligt for landmændene at modtage en ekstra støtte. Denne ekstra støtte skal være målrettet og betinget af overholdelse af yderligere tiltag inden for miljø og klima. Denne ordning skal erstatte de nuværende grønne krav, og det er medlemsstaterne, der sammensætter ordningen. Landbrug & Fødevarer er meget positive over for tankegangen om at gøre den grønne del af støtten i søjle I frivillig. Det er med til at sikre, at støtten forbliver attraktiv at søge og ikke blot bliver omkostningsdækkende. Udmøntet på den rigtige måde

kan der være et stort potentiale i den model, der foreslås. Landbrug & Fødevarer mener, at det er vigtigt, at alle landmænd har ret til den ekstra støtte, hvis de lever op til kravene i den frivillige ordning.

I forhold til den direkte støtte generelt er det ifølge Landbrug & Fødevarer vigtigt at undgå krav om national medfinansiering af de direkte betalinger i søjle I, da det vil være til fare for det indre marked. Det forventes, at Kommissionen vil foreslå yderligere udjævning af støtten mellem medlemsstaterne. Landbrug & Fødevarer ser ingen grund til, at der skal foregå yderligere udjævning af støtten mellem medlemslandene, da der også er stor forskel mellem landene for eksempeldrørende klimaudfordringer og klimaforpligtelser, størrelsen af landbrugsproduktionen og omkostningsniveau. Landbrug & Fødevarer er imod yderligere skærpelse af de eksisterende støtteløfter.

Landbrug & Fødevarer finder det positivt, at der lægges op til, at anvendelse af instrumenter til risikohåndtering også vil være frivillige fremadrettet. Baggrunden er, at Landbrug & Fødevarer vurderer, at alternativet vil være en obligatorisk ordning, der realistisk set vil skulle finansieres via en reduktion i den direkte støtte til landmanden. Landbrug & Fødevarer har stor fokus på vigtigheden af international handel, og at landbrugspolitikken er markedsorienteret og fokuserer på fødevarerproduktionen. Det fokus er helt essentielt for fremtidig vækst i fødevarerhvervet. Det er derfor meget positivt, at Kommissionen også lægger vægt på denne dagsorden. Forskning og innovation er motoren for vækst og udvikling i erhvervet, og det er positivt, at der forventes et stort fokus på dette i meddelelsen. Der er generelt fokus på at styrke rådgivningstjenester som et element i de strategiske planer. Landbrug & Fødevarer vil i den forbindelse bemærke, at den stærke danske rådgivningssektor kan bane vejen for at hjemtage nyttig viden via deltagelse i de fælleseuropæiske aktiviteter.

Landbrug & Fødevarer noterer med tilfredshed, at der forventes fokus på, at der foretages investeringer i modernisering af landbruget og forbedring af de europæiske landmænds konkurrenceevne. Kommissionen forventes også at sætte fokus på generationsskifteudfordringer. Det er noget, som man også oplever i Danmark. Udfordringen er ifølge Landbrug & Fødevarer, hvorledes generationsskiftet fremmes, uden at de konkrete tiltag sætter sig som en værdi i de aktiver, som næste generation skal investere i. Landbrug & Fødevarer mener, at det helt generelt er vigtigt med vækst og arbejdspladser i landdistrikterne, og landbrugssektoren giver et stort bidrag til dette. Da der er begrænsede midler i EU's landdistriktsprogram, er det vigtigt, at midlerne i EU's landdistriktsprogram primært fokuseres på tiltag rettet mod landbrugserhvervet.

Landbrug & Fødevarer fremhæver endvidere, at Kommissionen har et stort fokus på at skabe forenkling af reglerne. Forenklingen skal ske dels ved at give større mulighed for at indrette kontrol- og sanktionssystemet nationalt og dels ved for eksempel at udnytte potentialet i digitaliseringen til at forenkle regler og kontrol. Set med danske landmænds øjne er der ifølge Landbrug & Fødevarer et stort behov for forenkling, da det nuværende regelsæt er meget komplekst. Det er vigtigt, at det fremtidige fokus i kontrollen bliver på vejledning og korrektion frem for på kontrol og sanktioner. Landbrug & Fødevarer mener, at der er et stort potentiale i at udnytte digitaliseringen til at skabe smart regulering, reducere fokus på bagatelsager og detaljeregulering ned til 100 m² nøjagtighed, til at belønne præcisionslandbrug og til at lette kontrolbyrden. Hvis disse potentialer skal udnyttes fuldt ud, er det dog ifølge Landbrug & Fødevarer helt centralt, at Kommissionens retningslinjer for, hvordan der skal kontrolleres, gentænkes, bagatelgrænserne hæves og at landmandens retssikkerhed er i højsædet.

Danmarks Naturfredningsforening er overordnet set enig i, at der vil være mange fordele ved at nedtone de generelle krav i EU's fælles landbrugspolitik og lade medlemsstaterne adressere deres egne problemer lidt mere individuelt. Både af hensyn til at opnå de fælles EU-mål og af hensyn til at lette bureaukratiet. Danmarks Naturfredningsforening ønsker dog håndfaste beviser for, at de enkelte medlemsstater bliver holdt ansvarlige for at opnå de fælles mål og tvivler på, at de ressourcer, der skal bruges til at håndhæve dette, i den sidste ende vil bidrage til en forenkling.

Danmarks Naturfredningsforening vil også gerne gøre opmærksom på, at de grønne krav, der blev indført i søjle I ved sidste programperiode, sagtens kan implementeres over hele EU. Krav om mindst tre afgrøder i

sædskiftet, krav om at opretholde et areal med vedvarende græs, og kravet om 5 % miljøfølsomme arealer er relevante for alle EU's medlemsstater. Men Danmarks Naturfredningsforening er også enige i, at det kan være hensigtsmæssigt at erstatte de grønne krav med et katalog af indsatsområder, som det enkelte land eller den enkelte landmand kan benytte sig af for at nå de fælles EU-mål. Det skal være en absolut forudsætning, at alle grønne tiltag er varige løsninger. Men det er nødvendigt med en grundig proces, der identificerer de nødvendige krav, og at der også i relation til disse er en håndhævelse, og at manglede målopnåelse sanktioneres langt hårdere i den nye landbrugspolitik. Erfaringen omkring frivillige tiltag for at opnå miljø-, biodiversitets- og klimamål er ifølge Danmarks Naturfredningsforening ikke imponerende, og derfor skal balancen mellem obligatoriske og frivillige indsatser også overvejes nøje, og varigheden i disse skal sikres. Alle tiltag skal desuden være naturforbedringer, og det skal ikke tillades, at de grønne indsatser bruges til afværgeforanstaltninger for landbrugets miljøforurening.

Det undrer Danmarks Naturfredningsforening, at den bebudede "merværdi ved at levere på indsatser indenfor, klima og biodiversitet" ikke er mere omfattende beskrevet, når det angiveligt er Kommissionens fremtrædende hovedmål i den kommende meddelelse. Samlet set bør den fælles landbrugspolitik i langt højere grad dirigeres hen mod, at alle bedrifter skal leve op til at levere miljøgoder, og de grønne krav skal styrkes såvel i søjle I som i søjle II. Danmarks Naturfredningsforening mener, at der i søjle I skal være mulighed for at honoreres, hvis bedriften øger indsatsen for miljø-, biodiversitets- og klimamål. Tiltag i søjle II skal understøtte varige naturforbedringer og må ikke kunne anvendes til håndtering af landbrugets miljøforurening. Danmarks Naturfredningsforening mener, at Danmark fremover skal benytte sig af fuld hjemtagning i søjle II.

Med hensyn til de øvrige emner, som Kommissionen ønsker at sætte fokus på, gør Danmarks Naturfredningsforening opmærksom på de store miljø- og dyrkningsmæssige fordele, der vil være ved at udvikle en forretningsmodel for grøn biomasse, især græs og kløvergræs. Flerårige kløvergræsmarker vil i høj grad kunne erstatte import af proteinfoder fra tredjelande, reducere behovet for pesticider og kvælstof på markerne og forbedre muligheden for, at planteavlere kan lægge om til økologisk jordbrug.

3F finder generelt, at der mangler fokus på beskæftigelsesmuligheder, når man taler om fremtiden for fødevarer og landbrug. 3F finder også, at der i forbindelse med udbetaling af landbrugsstøtte burde være mere fokus på sociale aspekter, således at man kun kan få støtte, hvis man overholder gældende love og aftaler, hvad angår løn og ansættelsesforhold - herunder at man sikrer, at det pågældende landbrug ikke medvirker til social dumping eller overtrædelse af gældende arbejdsmiljødirektiver og nationale love. 3F anfører, at overholdelse af disse krav bør være en forudsætning for at modtage landbrugsstøtte.

Økologisk Landsforening noterer, at Kommissionen mener, at væksten i det økologiske areal i EU fra 2 % i 2000 til 6 % i 2015 blandt andet skal tilskrives EU's landbrugspolitik. Økologisk Landsforening mener, at væksten primært har fundet sted på trods af EU's landbrugspolitik. EU's landbrugspolitik fremmer ifølge Økologisk Landsforening med sin nuværende indretning særligt intensivning af landbruget og opdyrkning af mere land. Økologisk Landsforening mener imidlertid, at det er værd at bemærke, at økologi ifølge den offentlige høring om EU's landbrugspolitik i fra første halvdel af 2017 er fremhævet som et mål, der skal have en mere tydelig placering i den fremtidige landbrugspolitik. Jf. spørgsmål 16 i rapporten fra den offentlige høring. Det er et resultat, der ifølge Økologisk Landsforening burde have mere bevågenhed i meddelelsen fra Kommissionen.

Økologisk Landsforening mener overordnet, at produktion af fødevarer skal foregå på markedsvilkår. Det vil sige, at udbetaling af indtægtsstøtte principielt skal afvikles over tid. EU's landbrugsbudget skal i stedet overvejende anvendes til at betale landbruget for samfundsudgifter knyttet til landbrugets arealforvaltning. Samfundsudgifterne kan ifølge Økologisk Landsforening ikke privatiseres, og derfor prissættes disse ikke via de traditionelle markeds kræfter. Økologisk Landsforening påpeger endvidere, at der er meget stort behov for at tilvejebringe finansiering af de fælles samfundsgoder, da de både er under pres i en situation, hvor indtægtsstøtten som i dag er knyttet op på produktion og i en situation, hvor fødevarerproduktion fuldstændigt blev overladt til markeds kræfterne.

Økologisk Landsforening ser positivt på, at der laves en model baseret på en større anvendelse af nærhedsprincippet, hvor medlemsstaterne får mere indflydelse på, hvordan midlerne anvendes, og at Kommissionen godkender de nationale programmer for at sikre sig, at den nationale udmøntning lever op til de fælles mål for den fælles landbrugspolitik, og at der ikke skabes en konkurrenceforvridning som følge af en nationalisering af midlerne. Hvis midlerne i højere grad flyttes over til betaling for fælles goder fremfor passiv indtægtsstøtte for produktion af fødevarer, så reduceres risikoen for konkurrenceforvridning mellem medlemsstaterne ifølge Økologisk Landsforening. Fælles samfundsgoder er karakteriseret ved, at de ikke kan privatiseres/kommercialiseres.

Økologisk Landsforening bruger bevidst begrebet "betaling" for fælles goder, idet det er vigtigt, at de nuværende principper for fastsættelse af satser for betaling af f.eks. naturpleje, der alene må kompensere tabt indtægt, erstattes af en metode til fastsættelse af betalingssats, der anerkender, at landmanden skal have en reel betaling for sin ydelse. Landbruget kan ikke leve af et nul, så i det omfang, der er tale om et fælles gode, der ikke kan kommercialiseres, så er samfundet nødt til at tilvejebringe en egentlig betaling. EU's landbrugsbudget udgør en mulighed for at lave en solidarisk betaling til landmændene finansieret af EUs skatteyderes økonomiske bidrag.

EU's landbrugsbudget har ifølge Økologisk Landsforening primært været orienteret i retning af at sikre produktion af fødevarer. Det store behov er ikke længere at stimulere til en større fødevarerproduktion. Behovet er i dag at omstille produktionen i en mere bæredygtig retning, hvor der i valg af metoder tages større hensyn til naturressourcerne. Det skal afspejles i den nye politik, og det er i den forstand ikke et mål at sikre at alle lande kommer op på samme indtægtsstøtteniveau, som de "gamle" EU lande ligger på i dag. Princippet for anvendelsen af EU's landbrugsbudget skal være med vægt på betaling for fælles goder frem for på intensivring og produktion. Det er af samme årsag nødvendigt at ændre perspektivet, så udbetalingen ikke læner sig op ad dyrket landbrugsland. Udmåling af den økonomiske konvolut til hvert medlemsland skal basere sig på et andet grundlag.

Økologisk Landsforening bemærker, at det fremgår af meddelelsen, at Kommissionen vil afvikle grønningselementerne og lade dem erstatte af en kombination af obligatoriske miljø- og klimakrav, som forudsætning for at modtage den direkte betaling samt supplerende frivillige forpligtelser. Økologisk Landsforening kan ikke se, at denne løsning kan føre til forenkling. Grundlæggende vil der være tale om en videreførelse af grønningsskrav i form af de obligatoriske miljø- og klimaforpligtelser. Det vil øge kompleksiteten yderligere, hvis der udover de obligatoriske krav vil være frivillige grønne tilskud i både søjle I og II, hvoraf nogen vil betinge, at landmændene har overholdt de obligatoriske miljø- og klimakrav. Økologisk Landsforening mener, at det langsigtede mål er at afvikle andelen af midler, der bruges til passiv indtægtsstøtte og gradvis lade den erstatte med betaling for fælles goder. Målet er over tid at nå til en model, hvor 80 % af budgettet bruges på at finansiere betaling til fælles goder og 20 % af budgettet bruges på nationalt medfinansierede ledsagende foranstaltninger som videnudvikling, forskning, rådgivning og markedsfremme.

Økologisk Landsforening mener, at obligatoriske miljø- og klimakrav helt skal afvikles og den direkte indtægtsstøtte som minimum reduceres tilsvarende. Landmændene skal kunne indhente den tabte indtægtsstøtte ved at gå ind i frivillige ordninger med levering af fælles goder i forhold til miljø, rent vand, klima, natur og dyrevelfærd.

Det fremgår, at den nye grønne arkitektur skal fremme kooperative/kollektive tilgange. Det kan ifølge Økologisk Landsforening i nogle sammenhænge give god mening at understøtte fælles indsatser. Økologisk Landsforening påpeger imidlertid, at det er vigtigt, at arkitekturen ikke stiller økologiske producenter ringere i forhold til at kunne modtage betaling for at gå ind i kollektive aftaler. Økologiske landmænd skal kunne få betaling også selvom, de eventuelt skulle være underlagt restriktioner, der har relevans for den fælles indsats qua de økologiske regler, og det er vigtigt at en eventuel merpris på økologiske produkter ikke modregnes den sats, som landmanden vil kunne opnå. Et princip for beregning af støttesatsen, hvor merprisen modregnes har den konsekvens, at det økologiske produkt altid vil være stillet dårligere i konkurrencen med konven-

tionelle produkter, eftersom forbrugerne vil skulle betale hele eller en del af udgifterne for den ydelse, som andre landmænd får betalt via en EU-finansieret støtteordning.

Kommissionen har stort fokus på målbare resultater. Økologisk Landsforening kan ikke støtte, at betaling forudsætter, at der er målt et givet resultat i det enkelte tilfælde. Dette vil være alt for tungt kontrolmæssigt, og det vil betyde, at systemet ikke kan understøtte praksis, der først kan aflæses i konkrete resultater på lang sigt. Kulstofopbygning i jorden er en vigtig klimaindsats, men opbygningen kan først måles efter en længere årrække. Det er vigtigt for Økologisk Landsforening, at det er adfærden, der belønnes. Fokus på resultat må lægges i forbindelse med udvælgelse af hvilken adfærd, der belønnes.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

I de første drøftelser af Kommissionens meddelelse har mange medlemsstater understreget, at landbrugspolitikken er en af kernerne i EU, og pointerede, at landbrugspolitikken også fremadrettet skal være fælles, så man undgår en renationalisering af landbrugspolitikken. Der var bred opbakning til forenkling af landbrugspolitikken, men forskellige holdninger til, hvorvidt Kommissionens meddelelse trækker i den rigtige retning. En mindre gruppe medlemsstater fremhævede det som positivt, at Kommissionens meddelelse lægger vægt på øget subsidiaritet, men mange fremhæver betydningen af fleksibilitet for medlemsstaterne.

Flere medlemsstater efterspurgte et tilstrækkeligt stort landbrugsbudget, og mange af de samme medlemsstater efterlyste yderligere udjævning af forskelle i niveauerne for den direkte støtte på tværs af medlemsstaterne. De medlemsstater, som nævnte national medfinansiering af den direkte støtte, var alle afvisende over for idéen. Der var endvidere visse medlemsstater, der fremhævede behovet for at fokusere den direkte støtte til aktive landmænd og især familiebedrifter, mens enkelte medlemsstater fremhævede, at den direkte støtte skal gives på lige vilkår. Flere medlemsstater lagde vægt på muligheden for at anvende koblet støtte, og at der skulle være bredere rammer end i dag, mens enkelte derimod fandt koblet støtte måtte begrænses eller reduceres grundet den produktionsforvridende effekt. I forhold til de nuværende grønne krav stillede flere medlemsstater sig kritiske, mens andre ønskede forenkling og nogle få ikke ønskede ændringer.

Mange medlemsstater fremhævede behovet for større afklaring af indholdet i de nye strategiske planer, samt hvorledes opfølgning vil ske, idet flere lagde vægt på en transparent og effektiv godkendelsesproces.

Derudover var der flere medlemsstater, der fremhævede behovet for mere fokus på risikohåndtering. Ligeledes fremhævede en lang række medlemsstater behovet for at adressere landmændenes stilling i værdikæden. Nogle få medlemsstater understregede behovet for en fortsat markeds- og eksportorientering af landbrugspolitikken samt betydningen af fortsat modernisering og innovation.

Endelig var der bred opbakning til meddelelsens fokus på offentlige goder, klima og miljø, men der var forskellige opfattelser af, hvordan dette skulle udmøntes i praksis. I forhold til krydsoverensstemmelse udtrykte nogle medlemsstater ønske om forenkling. Endelig fremhævede en lang række medlemsstater behovet for at fokusere på unge landmænd.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen lægger vægt på, at drøftelserne af den fælles landbrugspolitik efter 2020 ikke foregriber forhandlinger om EU's flerårige finansielle ramme. Regeringen arbejder for, at der sikres bedre sammenhæng mellem den fælles landbrugspolitik og håndteringen af fælles biodiversitets-, klima- og miljøudfordringer.

Regeringen støtter som udgangspunkt Kommissionens forslag til en ny model, der i højere grad giver medlemsstaterne mulighed for at tilpasse sine indsatser til lokale forhold i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet. Regeringen arbejder endvidere for reel forenkling af den fælles landbrugspolitik for både landmænd, borgere og myndigheder, så der sikres proportionalitet mellem de administrative udgifter og den reelle risiko for EU's budget. Regeringen arbejder desuden for, at den direkte støtte ydes på en måde, der sikrer lige konkurrencevilkår på tværs af forskellige bedriftsstrukturer i EU's medlemsstater.

Regeringen arbejder for, at den fælles landbrugspolitik bliver moderniseret for at understøtte en markedsorienteret og konkurrencedygtig landbrugssektor. Det indbefatter, at den fælles landbrugspolitik i højere grad fokuserer på nye indtjeningsmuligheder som for eksempel bioraffinering og den grønne værdikæde i bioøkonomien og desuden inkorporerer ny teknologi både i forhold til landbrugets produktion og administrationen af landbrugspolitikken. Regeringen arbejder for, at landbrugssektoren styrkes igennem et velfungerende indre marked og forsat fokus på det globale marked og på innovation og udvikling.

Regeringen kan støtte udkastet til rådskonklusioner, hvis de afspejler de overordnede danske prioriteter.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg den 9. februar 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 19. februar 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 1. februar 2018.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 26. januar 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 29. januar 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 18. januar 2018.

Der er oversendt grundnotat til Folketingets Europaudvalg den 20. december 2017.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 8. december forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 11.-12. december 2017, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 30. november 2017.

5. Forslag til rådskonklusioner om EU og medlemsstaternes deltagelse i det 13. møde i FN's skovforum (UNFF13) i New York den 7.-11. maj 2018 KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat

Resumé

Formandskabet har fremlagt udkast til rådskonklusioner forud for det 13. møde i FN's skovforum (UNFF13) den 7.-11. maj 2018. Udkastet til rådskonklusioner har fokus på politiske prioriteringer i implementeringen af FN's strategiske skovplan for 2017-2030 og på overvågning, vurdering og rapportering om fremskridt heri. Der er også fokus på skovplanens potentiale til at bidrage til indfrielsen af FN's verdensmål, og de budskaber herom, der vil kunne sendes fra UNFF13 til det politiske højniveau-forum, der i juli 2018 vil sætte fokus på udvalgte verdensmål. Det gælder især verdensmål 15 om skove og økosystemer på land, men også mål 6 om vand og sanitet, mål 7 om bæredygtig energi, mål 11 om bæredygtige byer og lokalsamfund og mål 12 om bæredygtigt forbrug og produktion. Her fremhæves skovenes multifunktionelle rolle og de væsentlige bidrag, som skovene kan yde, når de forvaltes bæredygtigt. Udkastet til rådskonklusioner forventes vedtaget på et kommende rådsmøde.

Baggrund

Formandskabet har fremlagt udkast til rådskonklusioner forud for det 13. møde i FN's skovforum (UNFF13) den 7.-11. maj 2018.

Udkastet til rådskonklusioner forventes vedtaget på et kommende rådsmøde.

Formål og indhold

Rådskonklusionerne vil have til formål at fastlægge den overordnede forhandlingslinje for EU's deltagelse i UNFF13. På UNFF13 vil der være en politisk dialog om implementeringen af FN's strategiske plan for skove for perioden 2017-2030, herunder om prioriterede handlinger og ressourcebehov. Der vil være fokus på,

hvordan den strategiske skovplan kan bidrage til opfyldelsen af FN's verdensmål frem mod 2030, herunder især de mål, som er på dagsordenen for det planlagte politiske højniveau forum om FN's verdensmål i juli 2018. Det drejer sig om mål 6 om rent vand og sanitet, mål 7 om bæredygtig energi, mål 11 om bæredygtig byer og lokalsamfund, mål 12 om bæredygtig forbrug og produktion og mål 15 om beskyttelse, genskabelse og bæredygtig udnyttelse af økosystemer på land, bæredygtig skov-forvaltning, kamp mod ørkenspredning, stop for forarmelse af land og stop for tab af biodiversitet. På UNFF13 vil der samtidig blive drøftet forhold relateret til overvågning, vurdering og rapportering om implementering af den strategiske plan samt om etablerede mekanismer og netværk, der er oprettet for at fremme ressourcemobilisering til sikring af bæredygtig skovdrift. I samme forbindelse vil der være lejlighed til at lancere eventuelle nationale frivillige bidrag hertil. Der genkaldes tidligere rådskonklusioner relateret til skove og klima, herunder konklusioner fra 2017 om implementering af FN's strategiske skovplan og rådskonklusioner fra 2008 om afskovning. Udkastet fremhæver særligt EU's mål heri om at stoppe tabet af skovdække globalt inden 2030 og om at halvere bruttoafskovning i troperne inden 2020.

Udkastet genbekræfter EU og medlemsstaternes ansvar og rolle i henseende til at fremme beskyttelse og bæredygtig forvaltning af skove, stoppe rydning og forarmelse af skove, bekæmpe ulovlig tømmer-hugst og relateret handel og fremme ressource- og energieffektive produkter fra bæredygtigt forvaltede skove. Samtidig beskriver udkastet, at det politiske højniveau-forum i juli 2018 om FN's verdensmål vil være en god mulighed for at fremhæve skovenes multifunktionelle rolle, særligt i forhold til verdensmål 15, og at implementering af FN's strategiske plan for skove vil være et vigtigt bidrag for at nå verdensmålene.

Udkastet fremhæver, at bæredygtig skovforvaltning kræver god regeringsførelse på alle niveauer, herunder håndhævelse af relevante love. Det fremhæver også vigtigheden af at involvere alle relevante interessenter, herunder den private sektor, og det fremhæves, at alle relevante aktører bør tilstræbe sammenhængende internationale indsatser på skovområdet. Udkastet lægger tillige op til, at der henvises til oprindelige folks rettigheder og/eller FN's deklaration herom i denne sammenhæng.

Udkastet fremhæver, at afskovning og forarmelse af skove kun kan stoppes gennem en tværsektoriel indsats, herunder især i fødevarer-, energi- og vandsektoren samt i skovsektoren selv, og at den forudsætter gode rammevilkår for aktørerne. Samtidig fremhæver udkastet potentialet for at vende udviklingen gennem skovlandskabsrestaurering, og det understreger behovet for støtte til sådan aktivitet og for integration heraf i nationale udviklingsstrategier og andre relevante programmer.

Udkastet understreger vigtigheden af et velfungerende og effektivt sekretariat, der arbejder med gennemsigtige metoder og understøtter implementeringen af FN's strategiske skovplan. Det fremhæver vigtigheden af overvågning, vurdering og rapportering på skovområdet, herunder i forhold til at vurdere fremskridt i retning af at implementere den strategiske plan. Samtidig understreges vigtigheden i passende hensyntagen til andre typer rapportering, således at dobbeltarbejde undgås. Udkastet byder det velkomment, at der udarbejdes en kommunikationsstrategi for information om FN's strategiske skovplan og om betydningen af bæredygtig skovdrift, hvori der er fokus på at kunne ramme en bred kreds af interessenter.

Udkastet understreger vigtigheden af, at UNFF13 fremkommer med overbevisende argumenter og forslag til det politiske højniveau-forum om FN's verdensmål for så vidt angår forhandlingerne om verdensmål 15. Formålet er at opnå bred opbakning til en fælles FN-bestræbelse på at fremme implementering af FN's strategiske skovplan som et bidrag til indfrielse af FN's 2030-dagsorden.

Udkastet henviser til et fra EU og medlemsstaterne fremsendt skriftligt bidrag til sekretariatet og fremhæver dette som en god basis for EU og medlemsstaternes ageren under UNFF13. Med primær reference til verdensmål 15 fremhæver udkastet følgende elementer fra det skriftlige bidrag:

- at verdens skove er fundamentale for livet på jorden, spiller en afgørende rolle i at tackle globale udfordringer som tab af biologisk mangfoldighed, jordforringelse og klimaændringer og er centrale for indfrielse af forpligtelser på klima- og energiområdet. Desuden bidrager de med økosystemtjenester, forbedrer livskvaliteten og giver fordele for miljø, samfund og økonomi, herunder forbedring af fødevarerikkerhed, vandforsyning og vilkår for menneskers bosættelse,

- at skovrydning og skovforarmelse på trods heraf fortsætter i mange regioner i verden, og at mere end seks millioner hektar naturskov går tabt hvert år,
- at der er behov for fuldt ud at anerkende potentialet i og sikre brug af skove og træer til fødevarer sikring og ernæring, særligt i landbefolkningen, og dette på en måde som er bæredygtig og i overensstemmelse med målsætninger for biodiversitet,
- at skovbrug kan være en nøgle til økonomisk vækst hos skovafhængige befolkningsgrupper og i landbefolkninger såvel som for den samlede vækst i et land ved at skabe job især i landområder,
- at bæredygtig skovforvaltning er afgørende for at udnytte og bevare det fulde potentiale for skove til at bidrage til at opnå alle FN's 17 verdensmål og den fulde indfrielse af FN's 2030-dagsorden for bæredygtig udvikling.

Med særlig reference til de af FN's verdensmål, der udover mål 15 skal behandles på det politiske højniveau-forum i juli 2018, fremhæves det, at skove og bæredygtig skovforvaltning er vigtige for:

- at levere vigtige økosystemtjenester, især til at filtrere regnvand, forvalte vandoplande, beskytte jord mod erosion og anden nedbrydning, beskytte naturlige vandreservoirer og bidrage til at sikre drikkevandsforsyning og højne kvaliteten heraf; til at afbøde virkningerne af oversvømmelser og tørke samt andre ekstreme meteorologiske fænomener som følge af klimaændringer (mål 6),
- at bidrage til at sikre energiforsyning og opfylde energi- og klimamål (mål 7),
- at forbedre levevilkår, sundhed og trivsel for mennesker i bysamfund og i grænsen mellem land og by ved at forbedre luftkvaliteten, vedligeholde skovens beskyttende funktion, forebygge og bekæmpe vilde brande og dermed forbedre af befolkningernes sikkerhed (mål 11),
- at fremme en rationel brug af træ fra bæredygtigt forvaltede skove som en naturlig vedvarende ressource, der minimerer affald, herunder ved genbrug af træprodukter og stræben efter en cirkulær økonomi, samtidig med at ulovlig og ikke bæredygtig praksis elimineres (mål 12).

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslaget.

Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

Gældende dansk ret

Skovforvaltning er i Danmark primært reguleret i skovloven. Andre love, herunder vedrørende naturbeskyttelse og træhandel har også relevans for skovforvaltning.

Konsekvenser

Rådskonklusionerne vil ikke i sig selv have lovgivningsmæssige, statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser for Danmark og ændrer ikke beskyttelsesniveauet.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i EU-miljøspecialudvalget. , hvor der er indkommet følgende bemærkninger:

NOAH - Friends of the Earth Denmark (NOAH) anser regeringens holdning om at støtte FN's verdensmål som umulig at efterleve i praksis, så længe Danmark øger sit forbrug af biomasse frem for at mindske det. Det er ifølge NOAH yderst problematisk over for nuværende og fremtidige generationer, at EU med Danmark i spidsen har øget sit biomasseforbrug markant i flere årtier og fortsat har planer om at øge det frem for at fastsætte målsætninger om at nedsætte det. I praksis betyder det, at EU og Danmark modsætter sig FN's verdensmål 15.2 om at stoppe afskovning. Størstedelen af Danmarks såkaldte vedvarende energi er i dag bioenergi, og træ udgør en betydelig andel af bioenergiforbruget. EU er verdens største forbruger af træpiller. EU-landene stod i 2013 for 85 % af alle internationalt handlede træpiller. EU's efterspørgsel vokser meget hurtigere, end produktionen af træ til energi i EU gør. EU's import af træpiller fra lande uden for EU voksede således fra mindre end 1,8 mio. ton i 2009 til ca. 4,5 mio. ton i 2012 og til mere end 6 mio. ton i 2013. Der

blev brændt omkring 19 mio. ton træpiller i EU i 2013. Beregninger viser, at Danmark har et ressourceforbrug, som har man hele 3,6 jordkloder til rådighed. Det danske forbrug er dermed mere end dobbelt så stort som verdensgennemsnittet. Danmark ligger også betydeligt over det europæiske gennemsnit, som ligger på 2,8 jordkloder. NOAH mener, at det er særdeleshed problematisk, at Danmark på den internationale scene via eksportfremstød for danske teknologier (som eksempelvis kedelteknologi) promoverer afbrændingen af træ som en del af en fremtidig bæredygtig energifremtid. Den danske og europæiske omstilling til vedvarende energi kan ikke skaleres op til global skala.

Man står over for en katastrofal klimakrise og et tab af arter i et omfang, man ikke har set siden dinosaurerne uddøde. Skovbevarelse er central i forhold til at stoppe accelerationen af klimaforandringer og tab af arter. Menneskets overlevelse er afhængig af bevarelse af økosystemerne. Øget skovfældning og skovdrift vil øge problemerne markant. NOAH mener, at der er brug for, at EU med Danmark i spidsen er fortalere for at fastsætte konkrete ambitiøse målsætninger om at nedsætte vores ressourceforbrug, herunder biomasse fra skovene. I dag er det modsatte tilfældet. FN's verdensmål peger på alarmerende nødvendighed af, at man reducerer biomasse- og ressourceforbruget. Danmark og EU bør ifølge NOAH tage ansvar. Danmark og EU har med FN's verdensmål 15.5 forpligtet sig til at tage omgående og væsentlig handling for at begrænse forringelsen af naturlige levesteder, stoppe tab af biodiversitet og, inden 2020, beskytte og forhindre udryddelse af truede arter. Men ifølge NOAH lever Danmark og EU ikke op til sine forpligtelser, så længe man aktivt øger anvendelsen af biomasse og andre ressourcer frem for at fastsætte ambitiøse reduktionsmål.

NOAH bemærker, at FN's strategiske skovplan ikke vil kunne bidrage til at opfylde FN's verdensmål, som situationen er nu, hvor EU med Danmarks regering i spidsen fortsat øger anvendelsen af biomasse. Biomasseforbruget er allerede for stort, hvilket FN også har fastslået med verdensmål 15.2 og 15.5. Det stadigt voksende forbrug vil enten reducere biodiversitet i de eksisterende skove, fordi der efterlades stadigt mindre dødt ved i skovbunden, hvortil er knyttet stor biodiversitet; eller også vil biomassen komme fra plantager, der ofte er etableret på biodiverse naturlige græsarealer (græssteppe, savanne mv.) eller endda har erstattet naturlige skove. FN's verdensmål 11.6 peger på, at den negative miljøbelastning pr. indbygger skal reduceres. Ifølge NOAH opfylder EU og Danmark ikke dette mål i tilstrækkeligt omfang, medmindre der tages beslutninger om at reducere ressourceforbruget og derudfra fastsætte konkrete, ambitiøse mål og handlingsstrategier angående reduktion af forbruget. EU og Danmark har kun en politik for at øge adgangen til ressourcer via handel, men ikke det modsatte. Øget forbrug er ikke bæredygtigt.

FN's verdensmål 6.6 peger på, at inden 2020 skal vandrelaterede økosystemer, herunder bjerge, skove, vådområder, floder, grundvandsbassiner og søer beskyttes og gendannes. Skove dækker 30 procent af jordens overflade og er vitale levesteder for millioner af arter og vigtige kilder til ren luft og vand, samt afgørende for bekæmpelse af klimaforandringer. Derfor skal de ifølge NOAH beskyttes – frem for at erstattes af plantagedrift (hvor de hurtigt voksende træer fungerer som 'sugerør', der kan dræne store landområder – og via kunstvanding også floder – for vand) for at forbruge fortsat større mængder til bioenergi og træ til andre formål. En af indikatorerne knyttet til verdensmål 12 drejer sig om, at man må forholde sig til materielt fodaftryk, herunder materielt fodaftryk pr. indbygger og materielt fodaftryk i forhold til BNP. NOAH mener ikke, at EU med Danmark i spidsen gør dette – tværtimod har man et øget materielt aftryk og ikke ambitiøse mål for reduktion af vores ressourceforbrug. Det er problematisk, da forbruget allerede er for stort og stigende. Danmark bør ifølge NOAH gå forrest sammen med EU og fastsætte målsætninger for at mindske aftrykket på land og ressourceforbruget.

NOAH bemærker endvidere, at Danmark må tage ansvar for at mindske sin globale miljø- og klimabelastning for at forhindre, at mennesker drives på flugt. Her henviser NOAH til deres analyse af, hvordan Danmark og resten af EU selv er med til at skabe de problemer, der skaber klima- og miljøflygtninge¹. FN peger på, at halvdelen af verdens fordrevne er miljøfordrevne. Bioenergi belaster klima og biodiversitet. EU har med sine

¹ <https://noah.dk/sites/default/files/2017-03/Klima-%20og%20milj%C3%B8flygtninge%20-%20og%20Europas%20ansvar.pdf>

2020-mål villet øge anvendelsen af energiformer, som er vedvarende, med 20 procent og gået efter, at halvdelen skal komme fra bioenergi. Det er ifølge NOAH meget skadeligt, at vægten er på bioenergi – både for klima, biodiversitet og mennesker i andre lande, der mister deres skov-, natur- og landbrugsområder i takt med stigende efterspørgsel. NOAH anbefaler derfor, at Danmark satser på ægte vedvarende energi så som vindmølleenergi, hvor Danmark i forvejen er frontløber.

NOAH bemærker, at der er i dag bred enighed om, at bioenergi langt fra er CO₂-neutral. Derfor bør bioenergi ikke indgå som en vedvarende energikilde i de danske og EU's energiplaner. Hvis man medregner Danmarks forbrug af bioenergi i Danmarks grønne regnskab, fremstår Danmark ikke længere som en klimaduks. Ifølge Danmarks Statistik har Danmark ikke haft et fald på 21 procent – som ellers har været den officielle antagelse – i den samlede udledning af drivhusgasser i perioden 1990-2013, hvis man medregner Danmarks forbrug af bioenergi. Danmarks Statistik har i 2015 lavet beregninger, hvor et aftryk fra bioenergi er blevet medregnet, og har fastslået: “Medregner man udslip fra biomasse, som ifølge de gældende principper i FN's klimapanel anses for at være CO₂-neutralt, udgjorde reduktionen i udslip af drivhusgasser knap 5 pct.” I de officielle statistikker regnes bioenergi fortsat som CO₂-neutral, selv om det ifølge NOAH er decideret misvisende. NOAH mener, at der i videnskabelige kredse er bred enighed om, at bioenergi ikke er CO₂-neutral. Uenigheder drejer sig blandt andet om, hvor stort et aftryk på klimaet bioenergi har. Der er dog ifølge NOAH tale om et betydeligt aftryk. Undersøgelser peger på, at bioenergi har et større aftryk på klimaet end kul. Det pynter derfor gevaldigt på Danmarks grønne regnskab, når bioenergi blot indgår som CO₂-neutralt i stedet for f.eks. den kul, den erstatter.

NOAH bemærker, at en plantage ikke er det samme som en skov, men tæller alligevel med som skov, når de globale skovarealer opgøres. FN-organisationen FAO peger på, at omfanget af plantager er blevet øget med 48 procent på verdensplan mellem 1990 og 2010. Det er en af årsagerne til, at man hører om, at f.eks. Amazonas regnskov og mange andre skove er truede. NOAH bemærker, at mange oprindelige skovfolk i stigende omfang også oplever, at deres land indtages. Da regeringen med sin holdning til rådskonklusionerne netop lægger op til at ville beskytte oprindelige folk, er det for NOAH uforståeligt, at regeringen i selv samme holdningsudkast lægger op til at fortsætte presset på verdens skove ved at vægte skovdrift frem for at italesætte, hvorledes Danmark og EU bør mindske efterspørgslen på træ. En af verdens største miljøkatastrofer finder ifølge NOAH sted i Indonesien, hvor ca. 200.000 hektar regnskov per september 2015 var blevet slugt af flammer, for at man kunne udvide plantager. Tusindvis af mennesker og dyr blev drevet på flugt af ilden og røgen, der udgjorde et helbredsmæssigt problem for millioner i Sydøstasien. Alligevel planlagde den indonesiske regering på daværende tidspunkt at fordoble arealet med oliepalmeplantager til omkring 28 mio. hektar frem mod 2020. NOAH mener, at der er brug for international handling for at stoppe skovrydningen. Hvis man skal stoppe problemet, må EU's mål for bioenergi ophøre, og vores forbrug af palmeolie i mad minimeres. Samtidig må de massive investeringer i biomasse til energi fra Indonesien og andre lande bremses. Certificering af skovdrift eller plantager kan ikke løse det fundamentale problem: globalt overforbrug.

NOAH bemærker, at mange civilsamfundsorganisationer verden over beretter om de skadelige konsekvenser af øget efterspørgsel på biomasse. I februar 2015 sendte 197 organisationer uden for Europa (heraf 67 fra Indonesien og 14 fra Malaysia) en opfordring til Europa-Parlamentet om at sikre, at EU's efterspørgsel efter biobrændstoffer begrænses radikalt med henvisning til de ødelæggende konsekvenser, den stadig voksende produktion af palmeolie til biodiesel har især i Indonesien og Malaysia, men også i andre regioner². NOAH opfordrer til, at man lytter til miljøorganisationer verden over, der i stigende omfang observerer ødelæggelse af deres medborgeres natur og levevilkår, fordi man i Danmark og EU ikke tager ansvar.

Danmarks Naturfredningsforening vil efterfølgende fremsende høringsvar.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være generel opbakning fra medlemsstaterne til formandskabets udkast.

² <https://www.foeeurope.org/global-call-eu-devastating-biofuels-demand-200215>

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter udkastet til rådskonklusioner og er overordnet enig i udkastets fokus på skovenes potentiale til at bidrage til en række af FN's verdensmål. Regeringen vil arbejde for, at udkastet bevarer et højt fokus på skove og bæredygtig skovdrifts potentiale til at bidrage til FN's verdensmål, såvel via beskyttelse som fremme af bæredygtigt produceret træ og brug heraf. Regeringen vil samtidigt arbejde for, at udkastet understøtter FN's verdensmål. I den sammenhæng anses det for problematisk, at udkastet genkalder sig og fremhæver mål fra tidligere rådskonklusioner i 2008 om at stoppe det globale tab af skov inden 2030 henset til, at FN's senere vedtagne verdensmål fra 2015 sætter som mål om at stoppe afskovning i 2020 (mål 15.2). Regeringen vil tillige arbejde for, at udkastet inkluderer henvisning til oprindelige folk som vigtige interessenter eventuelt via henvisning til FN's deklaration om oprindelige folks rettigheder.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.